

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

По једном мишљењу ово питање треба решити у корист задруге, и рећи, дакле, да, када се примењују изузетни прописи о наслеђу, они из §§-а 528. и 529. Грађ. Зак., тада ће бити наследник умрлога задругара сама задруга а не онај задругар који је најпречи сродник томе задругару.

За ово мишљење може се, на првом месту, навести онај горе цитирани став из решења од 1847. год., које вели, као што смо видели, да део умрлога задругара који је имао кћери „остаје у задрузи као најпречем наследнику“. И онда, зар се не може рећи да, када је задруга била јача овде чак и од саме рођене женске деце умрлога задругара, тим пре она треба да буде преча у случају када умрли задругар није оставио у задрузи тако блискога сродника?

Затим би се, у истом смислу, могло навести и Решење од 1859. године. Ми смо видели да, по том Решењу, задруга има право женској деци умрлога задругара исплатити у новцу непокретности које она у задрузи наслеђује, и казали смо да ово право откупа припада задрузи а не оном задругару који је умрломе, после кћери-наследнице, најпречи сродник (н. пр. његовом рођеном брату односно стрицу девојке наследнице). Рекли смо тада и то да је ово право откупа остатак од онога права задруге да, из наслеђа умрлога задругара, искључи и саме његове кћери. Логично би било, према овоме, узети да је и оно веће право, наслеђивање умрлога задругара који је имао женске деце, припадало задрузи, када њој припада и данашње мање право, право откупа непокретности, које се може сматрати као остатак од онога ранијег, већег, права.

У корист ове солуције могао би се навести и сам мотив одредаба §§-а 528. и 529. Грађ. Закона (*ratio legis*). Ми смо већ имали прилике да о томе говоримо, и рекли смо тада да су интереси одржања задруге диктовали законодавцу те прописе. Законодавац је хтео да, искључењем из наслеђа ванзадругних сродника у задрузи умрлих лица, задругу одржи у целини, да је сачува од деобе, што би настуило да је сродство изван задруге имало и овде исту снагу као и сродство код инокосне куће. Ако би сада умрлога задругара наследно онај задругар који му је, по сродству, најближи, могло би се, такође, доћи до деобе. Задруга је на сигурној основи када поједини задругари имају, мање више, једнаке уделе у задружној имаовини. Ако би један задругар био, у погледу права на задружно имање, много јачи од осталих задругара, он би се, махом, одолио: његов интерес не би био у томе да живи у задрузи у којој је, као што смо већ то видели, равнодушно колико који задругар има удела у задружној имаовини. Узмимо, да боље осветлимо рачун који ће такав задругар имати да се од осталих задругара одвоји, овакав пример: Primus је власник над половином задружнога имања, а Secundus, Tertius и Quartus, сви скупа, над оном другом половином. По §. 517. Грађ. Зак., сваки задругар изнад петнаесте године добија део у приновку и приплоду. Тај део израчунава се, не према делу који дотични задругар има у задружној имаовини ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, и т. д.), већ према броју задругара који имају право на приновку и приплод. На тај начин, у оној горе претпостављеној задрузи, у сваком приновку и приплоду имаће Primus само једну четвртину, док ће толико исто имати и сваки од његових задругара, ма да је удео свакога од њих у задружној имаовини само једна шестина. Зар није, према овоме, јасно, да ће Primus бити заинтересован да се одели, те да приходе са свога имања има сам, а не да их дели са Secundus-ом, Tertius-ом, и Quartus-ом, тако да од тих прихода добије много мање него што је његов део у задружној имаовини?

Из овога излази да законодавац, ако

би, не задруга већ најближи, по сродству, задругар наслеђивао у случају §-а 528., не би постигао циљ који је имао у виду искључењем ванзадругних сродника, а тај циљ је, као што знамо, одржање задруге.

Напоследку могло би се и ово навести у прилог истога мишљења. Ред наслеђа, као што знамо, почива на презумираној љубави *de cuius*-а за наследника. Овај разлог сасвим може да важи за кућу инокосну. Али, када је реч о задрузи, трансмисија заоставштине према сродству између умрлога и његовога наследника не би већ била тако оправдана. И збиља, задругари, живећи заједничким животом, осећају се између себе подједнако блиски; непрестано обитавање у једној кући, стални заједнички рад и дружење, све то отклања оне разлике, у погледу јачине љубави, које би биле могуће код инокосних сродника, тако да се може рећи да је у задрузи симпатија између задругара истога нивоа, исте јачине, без обзира на степен сродства. Отуда, дати заоставштину једног задругара, који је без деце умро, само једном задругару, ономе који би умрломе био најближи сродник, то би значило ићи против врло вероватне, скоро сигурне, воље *de cuius*-ове: волећи подједнако своје задругаре, без обзира на сродство ближе или даље које га за њих везује, његова је последња жеља свакако била да га они сви и наследе.

Али, ако се узме да овде наслеђује задруга, онда се поставља ово тешко питање: како ће се, када деоба задруге наступи, између задругара поделити заоставштина умрлога задругара.

На првом месту, то не може бити према величини удела који поједини задругари имају у задружном имању, јер би се то противило самом основу по коме сви задругари а не само најближи задругар наслеђује: ми смо казали да је тај основ она подједнака афекција коју је за своје задругаре умрли осећао. Ако би се деоба вршила према уделима задругара, онда би то значило да он ове није у равној мери волео, већ неједнако и то више богатије а мање сиромашније за-

другаре! Деобе може бити, дакле, само по главама.

Али питање је: који су све то задругари који имају право на наслеђе? Н. пр., умрли је оставио два рођена брата од којих један има два пунолетна сина, такође задругара. Да ли ће овде бити наследници и ови синови, тако да ће се заоставштина поделити на четири једнака дела, од којих ће сваки брат узети по један део а тако исто и сваки синовац? На ово питање могло би се одговорити на један од ова два начина: или ће се деоба вршити међу свима задругарима подједнако или ће се она вршити само између појединих ужих породица у задрузи. У овом последњем случају заоставштина би се поделила, ако би смо узели горњи пример, на два дела, од којих би сваки брат узео један.

Живојин М. Периф.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Хлебари, месари, куvari (печењари и ашчије), млекари, воћари, колачари, механције, кафеције, бербери, воскари и они, који се искључиво занимају само продајом монополских израда: дувана, цигара, цигарета, бурмута, папира, жижица, таксене и поштанске марке, живоване менице и рачуне, који у недељне, народне и празничне дане, означене у првој тачки, раде и пазарују за време службе Божије. Ова се законска одредба не односи на мешовите радње, у којима се поред поменутих монополских израда, продају још и други предмети.

У месту где се вашар држи, слободно је после службе Божије држати отворене радње и у њима пазаривати¹⁾.

а) Радња се састоји дакле у држању радњи и дувана отворених за време службе Божије у недељне, народне и празничне дане означене у тач. 1 (в. горе 1) од стране лица означених у овој тач.

1^о Док је дакле осталим занатлијама и трговцима забрањено држати отворене радње по цео дан у празнике наведене у т. 1, и за време службе Божије у остале празнике у т. 2 означене, овима се то забрањује само за време службе Божије у празнике из т. 1, а у остале празнике им је допуштено да држе отворене радње целог дана. Но ова привилегија не важи за мешовите радње, т. ј. за радње, у којима се поред монополских израда продају и други предмети.

2^о Ст. 1 т. 3 односи се на одредбу из т. 1.

б) Кривац. — В. 1 б и 4 б 1^о (важи наравно и за претходно иступе из овог §).

4. Механције и кафеције, који допуштају, да се у време великог поста у њиховој механи и кафани држе јавне

игранке или јавне забаве у свези с игранком⁴⁾.

а) Радња се састоји дакле у допуштању држања игранки у механи и кафани од стране механције и кафеције у време великог поста.

б) Кривац.

1^о Без значаја је, да ли је извршила православно веру или које друге.

2^о Виност није потребна.

5. Кафеције или механције, који би ноћу преко прописаног, месном влашћу, времена кафану или механу отворену држали⁴⁾.

а) Радња се састоји дакле у држању механе или кафане отворене преко времена прописаног месном влашћу.

Под месном влашћу има се разумети како полицијска тако и општинска у местима, где нема полицијске власти (§ 4 полиц. ур. и чл. 94 и 95 зак о општ.)¹⁾.

б) Кривац. — В. 1 б.

6. Онај, који би у механи или кафани преко прописаног времена ноћу остао, при свем том, што би га механција или кафеција или полицијски служитељ на одлазак опоменуо⁴⁾.

а) 1^о Радња се стоји у ненапуштању кафане или механе ноћу од стране госта у време прописано.

Докле се у кафани сме остати ноћу, прописује месна општинска или полицијска власт (в. горе 5 а).

2^о За појам овог иступа потребан је један специјалан услов инкриминације: да је гост опоменути на одлазак од стране кафеције, механције или полицијског службеника.

б) Кривац. — В. 1 б.

7. Механције и кафеције, који трпе, да се у њиховој механи или кафани блуд проводи или томе још и на руку иде⁴⁾.

а) Радња се састоји дакле:

1^о У допуштању провођења блуда у механи или кафани од стране механције или кафеције.

(1) Под механама и кафанама разумеју се наравно и собе механске и кафанске.

(2) Под блудом се има разумети само ванбрачна обљуба, не дакле и ванбрачни противприродни блуд. В. Живановић Посебни Део III § 106 I 1.

(3) Допуштање провођења блуда је давање простора за то, давање дакле прилике да се блуд проводи. В. Живановић Посебни Део III § 106 I 2 б.

2^о Или у идењу на руку провођењу блуда, т. ј. у посредовању, другим речима у довођењу у везу лица ради вршења блуда. В. Живановић Посебни Део III § 106 I 2 а.

4) Уп. Калајшић Поуке и обавештења 246. Наредба општинске власти о времену, до ког се кафана и механа смеју држати отворене, не подлежи одобрењу средње полицијске власти. «Њена, умесност, вели Калајшић, може бити предмет оцене само поводом жалбе и у смислу чл. 33 з. о уређ. окр. и ср., али не може бити поништена због тога, што није тражено претходно одобрење њено од стране средње власти».

б) Да би овај иступ био *свршен*, није потребно, да је блуд заиста извршен.

в) Кривац. — Пошто је овај иступ блажија врста престапа подвођења из § 208 к. з., има се узети да је овде *умишљај* потребан. Он се састоји у свести, да се доводи у везу два лица ради провођења блуда, одн. да им се за то даје прилика.

IV. Иступ из § 365 к. з. — «Затвором од десет до тридесет дана, вели се у овом §, да се казни:

1. Ко чију му драго веру хули и ружи, или исмејава чије му драго вере начин и обичаје слављења Бога (за јавну увреду види § 207)⁴⁾.

а) Овде су дакле предвиђена два иступа:

1^о Хуљење Бога и вере, т. ј. изјава омаловажавања Бога и ма које признате вере. В. о овом кривичном делу Живановић Посебни Део III § 108. Да би оно било иступ из § 365, а не преступ из § 207 к. з. потребно је, да није извршено јавно, у смислу § 210 ал. 3 к. з. (в. Живановић увр да и кленета у Пол. Гласнику 1910 и 1911 год. § 11 § 1).

2^о И исмејавање начина и обичаја слављења Бога ма које вере, т. ј. омаловавање истих. В. о овом кривичном делу Живановић Посебни Део III § 109. И овде је потребно, да ово дело није јавно извршено, да би било иступ из § 365, а не преступ из § 207 к. з.

б) Кривац.

1^о Без значаја је, да ли је извршила члан оне религијске заједнице, чијег је Бога и веру хулио, одн. чије је веро обичаје и начине слављења Бога исмејавао.

2^о Пошто је овај иступ једна нарочита, блажија врста преступног кривичног дела из § 207 к. з., има се узети, да је потребна виност и то *умишљај*.

2. Ко децу или људе од цркве или закона хришћанског одвраћа⁴⁾.

а) Радња се састоји дакле:

1^о У одвраћању кога од хришћанске цркве, т. ј. у навођењу кога, да се одрече хришћанске вере.

(1) Без значаја је дакле, да ли је подстрекач успео или не.

(2) Без значаја је, од које се хришћанске вероисповести ко одвраћа.

2^о Или у одвраћању кога од хришћанског закона, т. ј. у навођењу кога, да се у опште не придржава овог или оног правила хришћанске вере.

(1) В. 1^о (1), (2).

(2) Не би према томе спадао овде случај, кад би се ко одвраћао, да извесног дана не иде у цркву.¹⁾

б) Кривац. — В. 1 б.

3. Ко се усуди из сујевеља, мртваца из гроба ископати, или га одсецањем појединих удова или иначе нагрђивати⁴⁾.

а) Радња се састоји дакле:

1^о У ископавању мртваца из гроба.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

1) Уп. Ценић 876.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВЕНЧАНИ ПРСТЕН

од
Мориса Леблана

Ивона Дорињи загрли свога сина и препоручи му да буде паметан.

— Ти знаш рече она, да твоја стара мајка, не воли много децу. Сад кад идеш код ње, треба да покажеш да си ти паметан дечко.

И обрати се гувернанти.

Нарочито, госпођице, обратите пажњу после ручка... Господин је још ту?

Да, госпођо, господин гроф је у свом кабинету за рад.

Мало затим, сама, Ивона Дориња упути се прозору да још једном види сина, који тек што није изашао. И заста после једног тренутка, он изађе из стана, подиже главу и посла пољубац као и увек. За тим га гувернанта узе за руку једним покретом, наглим, који изненади Ивону. Она се замисли и кад дечко већ пређе угао булевара, она виде човека који сиђе са аутомобила, како се приближи дечку. Овај човек, — она позна Бернада, поверљивог слугу њеног мужа — зграби дечка за руку и попе га у аутомобил, исто тако и гувернанту и даде знак куда да крене.

Све је ово трајало десет секунди.

Ивона, узнемирена, отрча у своју собу, пребаци огртач и упути се вратима.

Врата су била закључана, а кључа није било.

Журно она се упути у собу за тоалету.

Исто тако и врата од собе за тоалету била су закључана.

У том тренутку слика њеног мужа изађе јој пред очи, то лице сурово, без осмеха, тај поглед без милосрђа, према које је за толико време осећала само одвратност и мржњу.

Он је... он је, рече она, узео моје дете... Ах, то је страшно.

Рукама и ногама ударало је у врата, затим притрча камину и звонило, звонило је без престанка.

Кроз целу кућу орио се звук звона. Послуга се узнемири. Пролазници, заустављали су се по улици. Она је и даље претискивала дугме свом снагом.

Шум око браве... Врата се нагло отворише. Гроф се појави. Израз њеног мужа био је тако суров да Ивона задрхта.

Он се приближи. Само пет до шест корачаји раздвајали су га од ње.

Једним узвишеним напором, она покуша да говори, али њој је било немогуће да говори, и како је она тражила речи, она је само мицала уснама и пуштала потпуно неразумљиве тонове. Осети се изгубљена. Помисао на смрт узнемири је, колена су јој клецала, сва је дрхтала.

Гроф јој се приближи и ухвати за гушу.

Ђути, не зови... рече јој он оштрим гласом... биће боље за тебе.

Кад је видео да се она не брани, он се откопча, извади из џепа узице и платна, разне дужине.

За неколико тренутака млада жена била је сва увезана, и са рукама опруженим уз тело, лежала на дивану.

Мрак је обухватио собу за тоалету. Гроф упали електрику и упути се малом писаћем столу Ивоне у коме је она остављала писма. Не могуће одмах да га отвори, он га помоћу парчета гвожђа извали и испразни фијоку и све хартије скупи и стави у једну гомилу.

Изгубљено време? зар не? додаде он. Ништа сем рачуна и писма без вредности.

— Никакав доказ против тебе. Па.. ипак не спречава ме да ја чувам сина, и закључавам ти се да нећу на томе остати.

Када је изишао, заустави га пред вратима слуга Бернар. Разговарали су тихо, али Ивона чу ове речи које изговори слуга.

— Добио сам одговор од раденика, да нам се ставља на расположењу.

Затим Ивона чу да шкљоцну брава, и кораци се удаљише ходником у правцу кабинета за рад њеног мужа.

Оста дуго време замишљена, са пространим и брзим идејама, које су бујале у прелазу као пламен.

Сећала се наметнутог положаја грофа Дориња, његовог нечовечног поступања према њој, претња, предлога за развод и она разумеде мало по мало да је била жртва једне истините завере, да су се слуге по заповести њихових господара удаљиле у недељу до поведељник у вече, да је гувернанта такође, по

заповести грофа и на учешће Бернара, одвела њеног сина и да га више неће вратити и да га никад више неће видети.

— Сине мој! узвикну она, сине мој!

У очајању од бола напреже све нерве, сваки мускул и учини један силан напор.

Она се трже; њена десна рука беше мало слободна. Тада луда нада јој паде на памет и лагано, полако, она започе дело ослобођења.

Требало је много и много времена да одреши чворове и још више затим да ослободи сасвим своју руку, да би прекинула везу која је ишла од рамена преко груди па везивала чланке, на ногама.

Међутим помисао на њеног сина храбрила је и кад на часовнику изби осам часова и последња веза паде. Била је слободна. Једва устаде и упути се к прозору, с намером да зове у помоћ првог пролазника који наиђе. У том тренутку један полицајац се шетао лагано. Она се замисли. Свеж ноћни ваздух хладио јој лице и мало умирена мислила је на скандал, истраге, разна испитивања и на њеног сина. Мој Боже, мој Боже, шта да радим да га повратим? Како да побегнем? На најмањи шум гроф може доћи, и ко зна да у моменту љутње...

Од главе до пете задрхта обузета изненадним страхом. Страх од смрти мешао се у њеној сиротој глави, са мислима о њеном сину, и она промуца са пригушеним гласом.

У помоћ, у помоћ.

Одједном се трже и понови сасвим лагано више пута узастопце: у помоћ... у помоћ... као да је ова реч будила у њој извесну идеју, и као да ово очекивање у помоћи није била ствар немогућа.

Неколико минута стајала је непомично, замишљена. Затим једним покретом да кажемо готово механички, она пружи руке ка малој библиотеци изнад писаћег стола, узе једно четири књиге и прелиставаше их и заврши тиме што нађе између листова једне књиге, визит карту на којој је писало: Хорес Велмон и оловком додано улица ројал.

И сети се чудновате фразе, кљу јој овај човек дао пре неколико година у истом хотелу, једнога д на примања.

»Ако вам каква опасност прети, и затреба вам помоћ, не устежите се, баците на пошти ову карту коју остављам у овој књизи и у макоји час и макаквим приликама, доћу ћу.«

Са каквим чудним изгледом, он изговорио ову фразу, и колики је он дао утисак, сигурности, снаге, безграничне моћи и неодољиве смелости.

Нагло, под утиском неодољиве одлуке, не предвиђајући последице, Ивона, са истим аутоматским покретом, узе један коферт стави карту, залепи и написа у два реда:

Хорес Велмон, у улици ројал, и приближи се прозору.

Напољу полицајац је лагано шетао. Баца писмо, верујући у случај. Може бити да ће ово писмо неко наћи и као изгубљено бацити у пошту.

Тек што изврши то, кад она појми сву апсурдност њене претпоставке. Било је лудо претпоставити да ће пакет отићи на своју адресу, а још луђе надати се да човек кога она позива може доћи у помоћ у макоје време и под макаквим приликама.

Страх је поново, обузе, у толико већи што је напор био и сувише брз и нагао.

Ивона занесе се, наслони се на фотељу и паде потпуно без енергије.

Време је пролазило, суморно време јесењег вечера, где кола само по каткад прекину уличну тишину. У полу сну који је обвлада, млада жена бројала је ударце сата. Чула је тако исто извесан шум који је долазио са разних спратова и знала је по луци да је гроф већ ручао, да се пење у спаваћу собу и да силази у собу за рад.

Али то јој је изгледало тако безначаја и њена обамрлост била је толика да није мислила да легне на канабе за случај да он уђе.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Деловођа општине бањевачке актом од 3. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице осуђено је кривичном пресудом поред казне и на плаћање кривичних трошкова. За наплату кривичних трошкова среска власт је наредила општинском суду, да

учини што треба по закону. Ово лице од покретног имања нема ништа, а од непокретног има један кућевни плац у величини два хектара, на коме постоји једна кућица од слабог материјала. На овом имању живи заједно са осуђеним и његова мати, која је удова. Кад је ово осуђено лице, по издржању казне, позвано, да се саслуша о начину исплате кривичних трошкова, на протоколу саслушања је изјавило, да готових новаца нема да ове трошкове плати, и да нема никаквог свога имања, јер имање, на коме живи, није његово, већ његове мајке, пошто она има право удовичког уживања на томе имању све до њене смрти. Саслушана његова мати, изјавила је, да не одобрава узимање у попис тога имања и продају његову, јер она има на то имање право удовичког уживања. — Општински суд пита: може ли се узети у попис ово имање, на које мати осуђеног полаже право удовичког уживања, за наплату ових кривичних трошкова или не, и ако не може, онда да ли се сме издати уверење: да осуђени нема никакве имаовине?

Одговор:

У првом реду треба расправити питање о томе, ко је сопственик дотичног имања и по ком основу. Да ли мати, или њен син? Изјаве ова два лица нису јасне. Осуђени каже да имање није његово, већ његове мајке, која полаже право удовичког уживања; дотична каже, да она заиста полаже право удовичког уживања и да не одобрава попис и продају. Дакле оба лица желе представити, да је имање мајке, која полаже на исто право удовичког уживања. Како пак право удовичког уживања претпоставља туђу својину (§§ 412., 413., 414., 415., и 774. грађанског закона), то се види, да оно, што је потребно, није извиђено. — Под предпоставком, да је ово имање својина, по основи наслеђа, осуђеног лица, а да на то имање има његова мати право удовичког уживања по прописима из грађанског законика, не може се за осуђено лице издати уверење о немаштини, већ се мора то имање узети у попис па и продаји изложити за наплату кривичних трошкова, разуме се са теретима, који на то имање постоје, па и са теретом удовичког уживања, ако је то право по закону консти-

туисано, — јер се пописом и продајом ни у колико неће довести у питање право удовице.

* * *

Суд општине пударачке актом № 359. од 5. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице из суседне општине ископа један бунар у атару своје општине али на утрини пударачке општине зарад напајања стоке и једне и друге општине; овај бунар није оградено, те се један туђ коњ случајно удави у тај бунар. Сопственик коња тражи од одговорног лица накнаду штете за удављеног коња, али се појави спорно питање између општина о томе, која је општинска власт надлежна за суђење о накнади. — Пита се: да ли суд општине пударачке треба да пресуди спор о накнади, или је за то надлежан општински суд суседне општине?

Одговор:

Утрина је намењена за напасање стоке грађана. На утрини се може по толеранцији или дозволи општинске власти ископати бунар, али онај, који бунар ископа мора исти заградити, како се другима не би штета могла причинити. — По § 31. и 800. грађанског закона ко другоме штету какву учини, мора му ту штету накнадити. — О накнади штете има да суди судска власт, општински или првостепени суд, према вредности учињене штете.

Ако је с погледом на вредност учињене штете за расправу спора о накнади надлежан општински суд према § 6. грађанског судског поступка, онда је надлежан суд оне општине у којој за штету одговорно лице стално живи. Па како означено лице живи у поменутој суседној општини, то је суд те општине и надлежан за суђење, а не суд општине пударачке; сем тога што у општини пударачкој не живи одговорно лице, на атару општине пударачке није учињена ни штета. — На оцену ове надлежности нема никаквог утицаја околност, чија је својина оно имање (утрина), на коме је штета учињена, јер надлежност опредељује просторност власти по атару општинском.

* * *

Деловођа суда општине тврдајевачке актом од 15. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин има сина, који је са њиме радио кафанску радњу и трговачку радњу. По томе отац задржи себи кафанску радњу, а трговину преда своме сину. Син умре и остави малолетно дете. Суд општински присуши попису имаовине и трговине, која је остала после смрти поменутог лица, али се отац покојнога противи образовању масе тражећи код судије за неспорна дела, да масу не образује, услед чега је судија наредио, да се попис ипак изврши. — Пита се: треба ли трговину пописивати, кад она није својина покојнога већ његовог оца, и ко је наследник покојников по закону?

Одговор:

Питање, да ли је трговина сопственост умрлог лица или његовог оца, јесте спорно питање факта. Пошто је умрло лице оставило малолетно дете, то власт треба према наређењима из закона грађанског, закона о старатељству, и из правила о поступању у неспорним делима да попише сву ону имаовину, која се може сматрати као сопственост умрлога, а ако се појави неко лице као сопственик које ствари покретне или непокретне у списак масе уписане, надлежни судија ће оценити наводе и слабију страну упутити на парницу за доказивање свога спорног права својине. — Према томе у престављеном случају власт је правилно поступила наређујући и извршујући попис заоставштине, јер по законском реду наслеђа умрлог има да наследи његово дете, које је малолетно и чије интересе има да штити старатељски судија.

* * *

Суд општине мачевачке актом №. 536. од 14. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

У месецу марту прошле године упражњено је место једног кмета у општини. Одлуком одборском одређен је један одборник да врши дужност кметовску. У месецу априлу ове године упражњено је и место председника општинског, јер је општински председник умро, те је једини кмет у општини одређен за вршиоца дужности председничке, а за вршиоца дужности другог кмета одређен је други одборник. — Пита се: могу ли ови вршиоци дужности судити кривичне и грађанске спорове и обављати друге радње оп-

штинског суда, и могу ли ови одборници изрицати казне по члану 110. закона о општинама?

Одговор:

Према члану 120. закона о општинама за заступање председника и кметова у дужности важи ред предвиђен у члану 38. закона о општинама. Тај ред је овакав за све општине сем за општину београдску: ако је место председника општине упражњено, или је он спречен да дужност отправља, онда га заступа најстарији по годинама писмени кмет који буде на дужности, а ако је и овај спречен онда најстарији неписмени кмет; на случај да је и овај спречен, а нема више кметова, онда председничку дужност врши одборник, кога одреди општински одбор. Аналого пропису из члана 38. закона о општинама кмета има да заступа онај од одборника, кога општински одбор за заступника одреди. Према томе добро је урађено, што је у дотичној општини за вршиоца дужности председника одређен један кмет, а за вршиоце дужности два кмета одређени општински одборници. Али, по члану 88. закона о општинама, општински суд састављају: председник (или његов заступник), два кмета и деловођа, а овим истим законским прописом је предвиђено, да се на случај препреке или потребе може само један кмет заменити одборником. Из тога излази да у општинском суду поред председника (или кмета који га заступа) и деловође мора бити још два кмета или још један кмет и један одборник, па да тај суд може вршити оне послове, који су додељени у надлежност општинског суда, независно од тога, да ли су ти послови грађанске или кривичне природе. — Кметове у дужности могу у опште заступати, без ограничења, одборници, али што се тиче судске дужности кметова, ту се мора дакле увек подешавати тако, да само један кмет у суду буде заступљен одборником, кад то потреба буде изискивала. Следствено напред изложеноме одборници, који врше дужност кметовску, могу употребити право из члана 110. закона о општинама и над непослушним изрицати казне од двадесет и четири сата затвора или од један до пет динара новчане казне. — Док се не

изврши избор за попуњење општинских часника, требало би се помоћи у погледу суђења надлежношћу државне полицијске власти за извиђање и суђење иступних кривица и применом прописа из § 17. а. и 17. б. грађанског судског поступка за извиђање и суђење грађанских спорова, који улазе у надлежност општинских судова.

* * *

Суд општине рановачке актом од 17. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Може ли општински суд и по коме законском пропису да кажњава грађане за радове у пољу у недељном и празничним данима?

Одговор:

У кривичном закону, у § 362., постојала је до 30. јуна 1882. године тачка трећа, која је гласила, да се затвором од једног до пет дана казни: „ко у свету недељу и друге Господње празнике без особите нужде или предстојеће какове опасности пољске тежачке послове ради. На мање празнике, осим општинске и црквене славе слободно је свакоме радити. Исто тако, слободно је и на веће празнике радити, ако се у време жетве, косидбе, вршидбе и тим подобнима, због погоде времена, опасности какве бојати има...“ — Али ово законско наређење укинато је законом о изменама и допунама у кривичном законнику од 30. јуна 1882. године. — Других законских прописа, по којима би се могли кажњавати они, који раде тежачке пољске радове у недељне и празничне дане, нема. — Према томе општински суд не може грађане кажњавати кад они поља ради у означене дане. Али органи општинске као и органи државне власти могу посредним путем, а не путем казне, да дејствује на народ, да без нужде, у редовним приликама, под обичним околностима, не ради тешке пољске радове недељним данима и о великим празницима, јер то захтевају не само верски обзири него и социјална мудрост. Нужда пак, елементарне непогоде, и ванредне прилике у опште оправдавају пољске радове и у празничним данима. — Овде ваља напоменути, да се наређења из § 364. кривичног закона и из члана 58. закона о радњама не односе на ове случајеве.

* * *

Љубомир Панајотовић срески званичник из Беле Паланке актом од 9. маја ове године упутио је питања овакве садржине:

1. Једног часника општинског казнила је полицијска власт за дело из члана 157. закона о општинама новчаном казном од педесет динара. Противу те пресуде кажњени је изјавио жалбу Државном Савету, и Државни Савет је пресуду оснажио својим решењем, које је и жалиоцу предато. Пита се: да ли застарелост пресуде почиње тећи од дана када је Државни Савет пресуду полицијске власти одобрио или од дана предаје жалиоцу решења Државног Савета? И,

2. Да ли пропис из члана 168. закона о општинама има тај значај, да кажњени општински часник или службеник има право да у року од месец дана сам добровољно положи новчану казну а да надзорна власт за то време не може од њега вршити наплату казне егзекутивним путем, или има тај значај, да ће се новчана казна заменити затвором, ако осуђени општински часник или службеник у року од месец дана не плати новчану казну добровољно а и надзорна је власт за то време не би извршила принудним путем?

Одговори:

1. Државна власт као надзорна над општинском надлежна је према члану 167. о. закона о општинама да по званичној дужности извиђа и суди све кривице из члана 157. закона о општинама. Кажњено лице по овом законском пропису има право према члану 170. закона о општинама да се противу одлуке надзорне власти о казни жали Државном Савету. Док државни Савет на случај жалбе одлуку државне надзорне власти о казни не одобри, казна се не може извршивати. Да би се казна могла извршити потребно је сем тога, да се кажњеноме стави до знања, да је Државни Савет одлуку надзорне државне власти одобрио. Али, и ако се пре саопштења одлуке Државног Савета казна не може извршити, не треба отуда извести закључак, да је решење полицијске власти о казни постало извршно од дана саопштења кажњеноме одлуке Државног Савета о одобрењу казне. Кад Државни

Савет решење надзорне власти о казни општинског часника или службеника одобри, значи, да је то решење дефинитивно, да је исправно, и да се као такво може у извршење пустити, пошто о његовој законитости више не може бити речи. Према томе без значаја је за даљи ток рада време, кад је одлука Државног Савета саопштена кажњеноме; главно је да му је саопштење извршено пре почетка извршења казне. То време саопштења не игра никакву улогу у погледу застарелости казне, јер застарелост тече од онога дана када је решење о казни извршним постало, а то је од дана одлуке Државног Савета, ако је жалбе на решење о казни било.

2. Ако осуђени општински часник или службеник на новчану казну за дела која по закону о општинама извиђа и суди надлежна надзорна власт, не би платио исту за месец дана од дана кад му је саопштено, да су пресуда или решење постали извршни, власт, која пресуду или решење има да изврши, заменуће му новчану казну затвором, рачунајући десет динара казне у један дан затвора. Такво се наређење налази у члану 168. закона о општинама. Овакво је наређење унето у закон за то, што су раније кажњени општински часници и службеници изигравали прописе из закона о општинама о казнама и одуговлачили са извршењем казни па тиме стварали посла државној власти и одстрањивали добра дејства казне. Поменути законски пропис се има тако разумети, да државна власт нема ни право ни дужност да егзекуцијом наплаћује оне новчане казне од општинских часника и службеника, које је државна власт изрекла над њима по закону о општинама; кажњени часници и службеници дужни су да сами плате новчану казну у року од месец дана од дана када им је саопштено, да је одлука о казни постала извршна. Државна надзорна власт има једино дужност да се постара, да се кажњенима изврши протоколарно саопштење (датум саопштења треба словима исписати), да је одлука о казни извршна, — и да по истеку рока од месец дана од дана саопштења, ако кажњени казну новчану у томе року не плате, донесе решење о замени казне новчане затвором, па

казну затвора изврши. Такав је смисао овога законског прописа. При овом замењивању казне новчане затвором треба само пазити, да овај затвор никако не пређе највећу казну затвора, коју закон о општинама предвиђа.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

При уступању имања по судској пресуди треба гледати како и према коме пресуда гласи.

Ђ-ић поднео је среској власти извршну судску пресуду надлежног првостепеног суда из 1911. године, донету по спору његовом противу Ј-ића, којом је Ј-ић осуђен да му изда тапију на башту, коју је продао Ђ-ићу пре четрнајест година, у противном да дозволи Ђ-ићу, да му ова пресуда служи за убаштињење, — па је молио, да му власт ту башту, коју сада држи Н-ић, уступи на слободно руковање као сопственику, а да се садањи држалац баште упути да своје право тражи и доказује путем грађанске парнице. — Н-ић је на протоколу саслушања изјавио, да је та башта његова својина и да он исту држи на основу тапије потврђене првостепеним судом, коју је на њега пренео продавац исти Ј-ић пре четири године, а коју је поднео на увиђај. — Дакле Ј-ић је у току парнице са Ђ-ићем продао имање трећем лицу и на ово тапију пренео.

Срески начелник је нашао, да је Н-ић јачи у праву пошто има тапију на спорно имање, које држи као савесан притежалац, и пошто пресуда, коју је купац Ђ-ић поднео, не гласи у односу према држаоцу имања, — па је молиоца одбио од тражења уступања овога имања упућујући га, да о своме праву издејствује судску пресуду — § 200., 202 и 223. грађанског закона и § 462 и 466. грађанског судског поступка.

Молилац, незадовољан овим решењем, изјављивао је жалбе вишим властима, али су ове одобриле решење среског начелника, и оно је према одлуци Државног Савета № 7664/12. извршно постало.

* * *

О уступању имања према тапији.

М-ић је молио полициску власт, да му по тапији потврђеној код надлежног првостепеног суда 1893. године одузме имање од Р-ића и њему уступи у својину. Саслушан по овоме предмету Р-ић је изјавио, да он ужива ово имање од пре педесет година по тапији потврђеној код првостепеног суда 1885. године као наслеђе од предака, и да према томе не може исто уступити молцоу, који је накнадно навео: да Р-ић самовласно држи спорно имање већ више година и да га није могао из државине имања истиснути што је своју оригиналну тапију од 1893. године загубио те ју је морао редовним путем уништити и издејствовати дупликат исте у 1911. години.

— Срески начелник је нашао следеће: молилац није прибавио спорно имање непосредном куповином од власти путем јавне лицитације, да би власт била дужна увести га у државну административним путем на основу наређења из грађанског судског поступка, већ од другог лица, које је било дужно по међусобном уговору увести га у државину; како пак тапија није пресуда, решење или поравнање, које би могло бити предмет извршења по § 426. и 493. грађанског судског поступка, већ исправа која служи као доказ о својини докле се као доказ о својини не оспори, и како у овом случају Р-ић уз тапију ранијег датума као доказ о својини има још и непрекидну државину спорног имања од пре више година по признању самог М-ића, то је Р-ић јачи у праву од молцоца. С тога је срески начелник према § 426. и 493. грађанског судског поступка и § 202. и 223. грађанског законика решењем одбио молцоца од тражења уступања овог имања, остављајући му право, да путем грађанске парнице докаже својину спорног имања. — Молилац, незадовољан овим решењем, изјављивао је жалбе вишим властима, али су ове одобриле решење среског начелника, и оно је према одлуци Државног Савета № 7824./12. извршено постало.

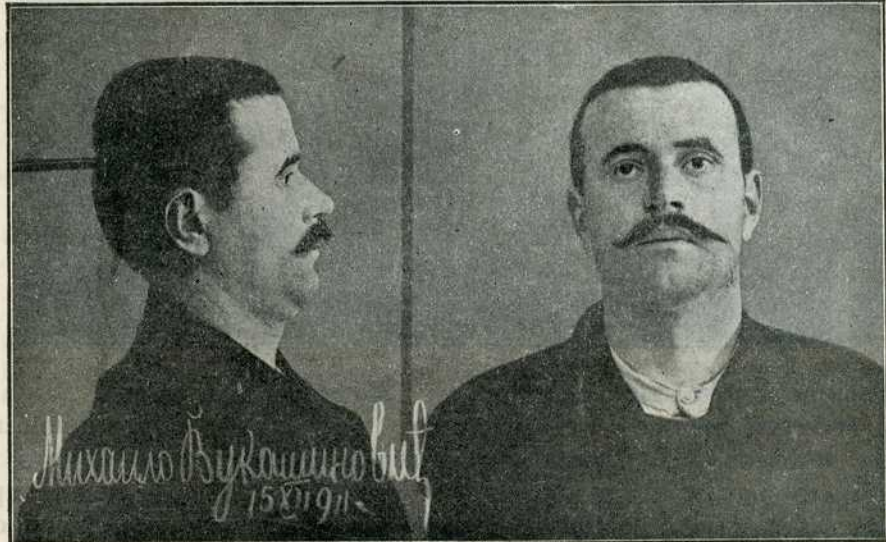
А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

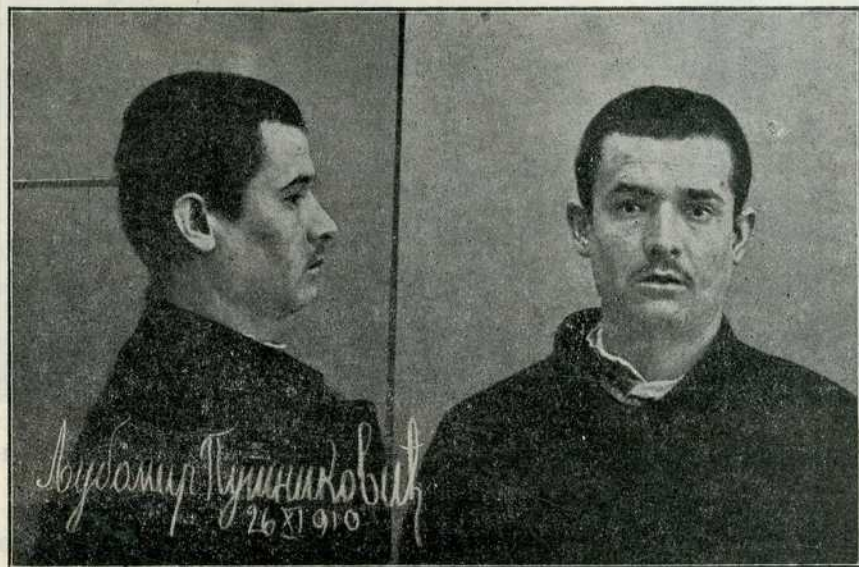
ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Михаило Вукашиновић, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Мислођина, среза посавског, округа београдског, стар 29 година, висока раста, угаситорних очију, косе црне, бркова

риђих; од особених знакова има: а) на долактици леве руке белегу од опекотине неправилна облика величине 11/6.5 см. за 5 см. испод превоја лакта, страна спољна; б) на гркљану белегу од опекотине, неправилна облика величине 6.5/3 см.;

в) на левом образу брадавицу величине кукурузног зрна; г) младеж величине сочива за 5.5 см. изнад средине десне кључне кости и д) брадавицу величине кукурузног зрна за 9 см. испод 7-ог обртка и за 5 см. у десно од кичме.

Акт Управе београдског казног завода Бр. 882.

Љубомир Путниковић, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Кључа, среза колубарског, округа ваљевског, стар је 24 год., раста средњег угаситорних очију, смеђе косе; од особених знакова има: а) на левој мишици младеж величине лешника, страна спољна; б) на левој вилицы

младеж величине просног зрна; в) младеж величине просног зрна за 1 см. у лево од спољног угла левог ока; г) на средини чела јамицу величине просног зрна; д) позади са леве стране врата белегу од чира величине и облика кукурузног зрна

за 6.5 см. изнад и лево од 7-ог обртка на кичми и б) белегу од чира на медијани, величине 2/1 за 3 см. изнад пупка.

Депеша Управе београдског казног завода Бр. 1490.

ПОТЕРЕ

Коста Којић, зв. „Гопа“ и **Живојин — Живко — Маринковић**, зв. „Јукић“ осуђеници пожаревач-

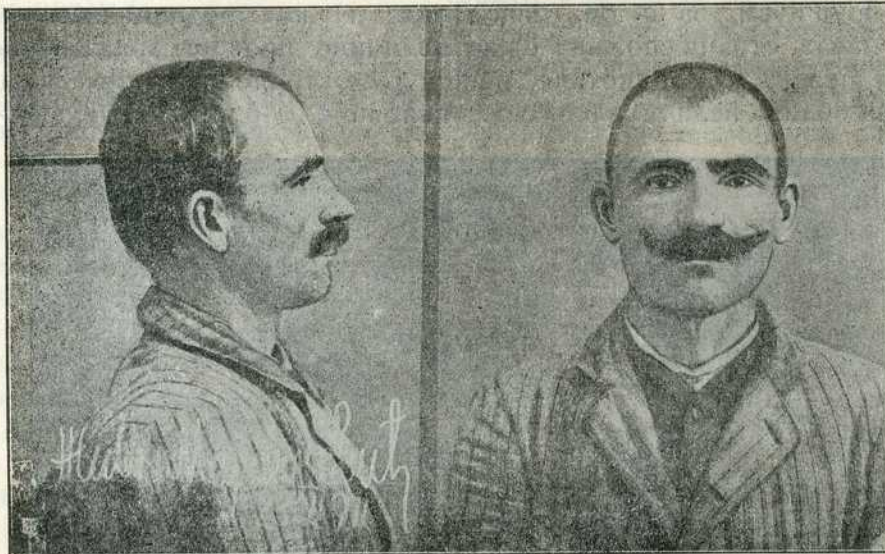
ког казног завода, чије слике износимо, побегли су.

Коста је родом из Београда, стар 23 год., малог раста, угасито-зелених очију, косе смеђе; од особених знакова има: а) на мишици леве руке белегу од опекотине неправилна облика, величине 5/4 см.

тих; од особених знакова има: на средини унутрашње ивице леве ноздрве, брадавицу величине сочива. Делеша Управе пожаревачког казног завода Бр. 1530.

Милорад Јовановић, ложач, родом из Младеновца, извршио је опасну крађу, па је побегао.

Стар је 18-20 год., средњег раста, у опште смеђ, сувоњав, косе смеђе, без бркова; у оделу грађанском; на глави има качкет, а на ногама ципеле.

страна спољна; б) младеж величине просног зрна, за 1.5 см. изнад споја обрва; в) младеж величине просног зрна за 2 см. иза и изнад десне ноздрве и г) младеж величине просног зрна за 2 см. испод унутрашњег угла левога ока.

Живко је родом из Београда, стар 45 год., средњег раста, смеђ, бркова плавих и великих, очију жу-

Делеша начелника среза космајског Бр. 9216.

Витомир Јелкић — Распоповић, из Ноћаја, одговара за дела разбојништва, налази се у бегству.

Витомир је средњег раста; сувоњав, смеђ, косе и бркова више риђих, зеленкасто плавих очију; од одела има на себи гуњ и чакшире,

на ногама опанке, а на глави црн шешир.

Могуће је да има на себи какву повреду било од куршума било од ударца секире, коју је добио при самом делу.

Акт среског суда за срез мачвански Бр. 3114.

Драгиња удова пок. Тодора Стојковића, циганина из ураовачког засеока, извршила је крађу па по извршењу дела побегла.

Драгиња је стара 50. година, средњег раста, сувоњава, у опште црна.

Делеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 5537.

Мијаило син Владислава Милића, теж. из Орешковице, извршио је крађу па затим побегао.

Мијаило је стар 24. године, раста средњег, сувоњав, смеђ.

Делеша начелника среза млавског Бр. 8321.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци ноћу између 15. и 16. пр. м. украли су **Лимену Умеровићу**, из Ариљаче два вола; један је во длаке плаве, рога кратких и дебелих; други је длаке првенкасте, оба рога су му сломијена, стар 5 год.

Акт начелника среза приштинског Бр. 4329.

НАЂЕН ЛЕШ

У атару општине умљанске извађен је из реке Саве, један леш непознатог човека, на десној руци више шаке има утетовирана два лова и један крст а на сваком углу крста по једно слово „С“.

Делеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 6402.

УХВАЂЕН

Радомир Обрадовић, осуђеник београдског казног завода, чију смо потерницу изнели у броју 23 броју „Полиц. Гласника“ за ову годину.